

Beslissing van de Raad voor de Journalistiek

over de klacht van

Reygaerts en Van Moeffaert

tegen

Het Laatste Nieuws

Met een mail van 14 oktober 2019 dienen de heer Kevin Reygaerts en mevrouw Sofie Van Moeffaert een klacht in tegen Het Laatste Nieuws. Aanleiding is een artikel van 5 oktober 2019 onder de titel *Mijn geheim. “Ik ben gemaakt om rijk te zijn”. Maurice (63) verloor zijn hele fortuin maar houdt de schijn hoog*. Redactievertegenwoordiger Edwin Ceulebroeck van Het Laatste Nieuws antwoordt met een brief van 12 november waarop Kevin Reygaerts en Sofie Van Moeffaert repliceren met een brief van 4 december 2019.

Een rapporteringscommissie van de Raad voor de Journalistiek heeft een hoorzitting gehouden op 20 januari 2020. Kevin Reygaerts woonde de hoorzitting bij. Voor Het Laatste Nieuws was Edwin Ceulebroeck aanwezig.

DE FEITEN

Het artikel is verschenen in de rubriek ‘Mijn geheim’. Het is een getuigenis van een man, met als schuilnaam Maurice, die zegt dat hij heel rijk is geweest maar zijn fortuin verloor en nu doet alsof hij nog rijk is. Hij woont in een appartement in Brussel dat de journaliste omschrijft als toparchitectuur, maar het is niet van hem maar van een vriendin die hem gratis laat wonen.

De man vertelt hoe hij begon als model en later samen met een vennoot een immobiëlenbedrijf oprichtte. De zaken draaiden goed en hij leidde een luxelevens met dure wagens, verre reizen, verschillende huizen en een landgoed en kasteel. Maar toen volgde de ene tegenslag na de andere. Zijn moeder en partner werden ziek, een klant betaalde een lening niet terug en gangsters pleegden een homejacking. Volgens het artikel versastten ze op één nacht 750.000 euro naar de Kaaimaneilanden en werden ze veroordeeld, maar zag de man zijn geld nooit terug, waarna zijn zaak failliet ging en hij niets overhield.

Hij vertelt dat hij nu 800 euro op zijn rekening heeft en zijn appartement inricht met spullen van de kringwinkel. Hij verdient als escort, niet in seks of prostitutie, maar door mensen te vergezellen naar tentoonstellingen of vernissages. Hij besluit dat hij geen geld meer heeft voor grote luxe, maar wel zijn kasteel in het groen en zijn appartement in Brussel behoudt. De maandelijkse aflossingen worden betaald door de vriendin die hem ook gratis laat wonen.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

KLAGERS zeggen dat ze, ondanks de schuilnaam Maurice, de man herkennen en dat de journaliste zijn verhaal onvoldoende gecheckt heeft. De krant geeft de man een forum, maar klagers noemen het artikel een mengelmoes van realiteit en fictie en omschrijven de man als oplichter of op zijn minst wanbetaler. Ze hebben aan de journaliste een rechtzetting gevraagd, maar die heeft dat geweigerd.

Klagers herkennen de man aan een aantal concrete gegevens in het artikel. Ze zeggen dat hij vier jaar geleden in een appartement van hen gewoond heeft, maar al snel zijn huur niet betaalde. Dat doet hij telkens opnieuw bij andere mensen. Hij verhuist twee of drie keer per jaar en betaalt nooit. Hij doet dat zo intelligent dat hij telkens uit de handen van het gerecht blijft, maar zo laat hij wel een spoor van vernieling en steeds nieuwe slachtoffers na. Klagers kennen veel van de gedupeerden en enkelen van hen hebben aan klagers bevestigd dat ook zij de man herkennen in het artikel.

De journaliste neemt elementen uit het getuigenis over als feitelijke gegevens. Ze heeft die onvoldoende gecheckt en geeft ze weer zonder reserve of terughoudendheid. Als ze het verhaal gecheckt had, had ze de ware toedracht kunnen achterhalen. De man is gekend bij de gerechtelijke politie en klagers verwijzen naar een reeks deurwaardersbeslagen. Ze geven toe dat de man nooit veroordeeld is wegens oplichting, maar dat is omdat het niet betalen van huur niet strafbaar is. Dat is burgerlijk en geen strafrecht en advocaten raden gedupeerden aan om niet te procederen omdat de gerechtskosten hoog oplopen en de man niets heeft.

Klagers vinden dat Het Laatste Nieuws de ware feiten aan het licht moet brengen, in plaats van de man een forum van bijna twee pagina's te geven voor zijn fantasieën. Zijn handelwijze is van maatschappelijk belang en als de krant hem aan het woord laat, moet ze het hele verhaal vertellen in plaats van een mengsel van realiteit en fantasie.

Klagers hebben aan de journaliste gemeld dat ze wisten over wie het artikel ging en een rechtzetting gevraagd, om duidelijk te maken hoe wanbetalers het verschil tussen burgerlijk recht en strafrecht gebruiken. Pas na herhaaldelijk aandringen heeft de journaliste gereageerd, maar ze heeft de vraag van klagers afgewezen omdat ze geen verdere informatie kon geven over de identiteit van de getuige, omdat het verhaal anoniem gepubliceerd werd en eventuele gedupeerden niet bij naam genoemd werden.

Klagers begrijpen niet hoe de krant de man zo'n medium kan geven, terwijl hij nog wekelijks slachtoffers maakt en ze potentiële slachtoffers zou moeten waarschuwen.

HET LAATSTE NIEUWS zegt dat het gaat om een persoonlijk getuigenis dat door de journaliste waarheidsgetrouw is weergegeven. Ze heeft de getuige anonimiteit beloofd en wil zijn identiteit niet onthullen.

Het artikel verscheen in de wekelijkse rubriek 'Mijn Geheim'. Binnen dat format laat de krant mensen iets opbiechten dat ze verborgen houden voor de buitenwereld, in dit geval het geheime levensverhaal van 'Maurice', zoals hij het wilde vertellen en verteld heeft. Daarom heeft de journaliste zijn relaas neergeschreven als een lang getuigenis. Ze geeft zijn beleving woordelijk, getrouw en tussen aanhalingstekens weer, zonder eigen interpretaties en met een duidelijk onderscheid tussen citaten en tussenzinnen. Ze respecteert de geest van het gesprek en verdraait of schrapt geen essentiële informatie. Daarom kan het artikel geen fouten of onwaarheden bevatten, temeer omdat het voor publicatie is nagelezen en goedgekeurd door de geïnterviewde.

Klagers zeggen dat het artikel realiteit en fictie vermengt en verwijten de journaliste dat ze zich kritiekloos opstelt en het getuigenis als waarheid aanneemt. Maar niets is minder waar. Ze poneert het getuigenis, met 'Maurice' als bron, niet als een waarheid, maar als een waarheidsgetrouw verhaal, zonder zich uit te spreken over waar of niet waar. Zij neemt bewust geen standpunt in, waardoor haar geen fout kan worden verweten. De feiten in het

relaas kloppen: dat de man zeer rijk is geweest, overal in de beau monde vertoefd heeft en nu op een appartement leeft bij de gratie van een vriendin. De tekst bevat geen onwaarheden.

Getuigen in de rubriek 'Mijn geheim' worden geselecteerd op hun geloofwaardigheid, wat ook in dit geval gebeurd is. De journaliste heeft andere mensen gecontacteerd om na te gaan of de levensstijl van de man overeenstemde met zijn verhaal en te checken of hij bekend was in de beau monde, rijk was, huispersoneel had en cocktails en feesten bijwoonde. Ze is naar Knokke gegaan om het verhaal na te trekken en heeft officiële documenten ingekeken. Klagers duiden niet aan welke fouten het artikel zou bevatten.

Volgens klagers heeft de krant een forum gegeven aan een oplichter, maar ze zeggen zelf dat 'Maurice' nooit werd opgepakt of veroordeeld voor oplichting. Bijgevolg kan het strikt juridisch niet kloppen dat de krant een forum zou gegeven hebben aan een oplichter.

Aangezien 'Maurice' nooit is opgepakt of veroordeeld voor oplichting, kon er bij de journaliste ook geen alarmbel afgaan. Er was geen gerechtelijk verleden, rechtszaak of vonnis en de journaliste heeft voor, tijdens of na het interview nooit iets gehoord over mogelijke wanpraktijken van 'Maurice'.

Klagers vinden het de taak van de krant om het verhaal achter 'Maurice' verder uit te zoeken, zodat hij niet nog meer mensen zou kunnen oplichten. Eigenlijk zeggen ze dat de journaliste een ander artikel had moeten schrijven. Het is hun goed recht om dat te vragen, maar het is aan de krant om daarover te beslissen en te bepalen in welk format ze een verhaal brengt. Beweren dat de krant een fout gemaakt heeft door 'Maurice' in het gepubliceerde artikel niet te ontmaskeren, is naast de kwestie. Het artikel is een persoonlijk getuigenis en geen feitelijk nieuwsstuk of een gedetailleerde case met woord en wederwoord.

Als 'Maurice' de man zou zijn die klagers beweren dat hij is en als de krant zou weten dat hij mensen zou oplichten, zou ze in een nieuwsstuk andere dingen onderzoeken en andere partijen aan het woord laten. Maar dat betekent niet dat het artikel in het format zoals het gepubliceerd is fouten zou bevatten.

Aangezien het verhaal geen fouten bevat, was het niet nodig om een rechtzetting te publiceren. Ook een aanvulling was niet nodig, omdat een journalist niets moet aanvullen waarover hij niet geschreven heeft of wat niet aan bod is gekomen. Het artikel verwijst niet naar wanbetalingen of andere wanpraktijken en bijgevolg was het niet nodig om daarop een aanvulling te publiceren, als 'Maurice' al de man was die klagers bedoelen en als ze daarover bijkomende informatie hadden aangebracht. De redactie zou kunnen overwegen om een tweede artikel met een andere invalhoek te publiceren, maar dat is een redactionele keuze en staat los van het gepubliceerde artikel. Het betekent niet dat het eerste artikel fout was.

De journaliste heeft de nodige voorzichtigheid aan de dag gelegd door haar gesprekspartner te anonimiseren en een fictieve naam ('Maurice') te gebruiken. Het artikel vermeldt nergens zijn voornaam, familienaam of adres en de journaliste wil onder geen enkel beding zijn ware identiteit onthullen. Dat heeft zij hem beloofd. Maar ook klagers, die in 'Maurice' hun gewezen huurder menen te herkennen, worden nergens bij naam genoemd en komen niet voor in het verhaal. Zij worden op geen enkele manier benadeeld door het artikel. Daarom is de klacht onbillijk en kan de krant niet ingaan op welke vraag tot rechtzetting dan ook.

BESLISSING

De getuige in het artikel blijft anoniem en de journaliste wenst niet te zeggen over wie het gaat en wie haar bron is, wat haar recht is. Gezien de toegezegde anonimiteit kan ze haar bron niet publiek maken. Klager brengt aannemelijke argumenten aan om de getuige te herkennen als de man die hem benadeeld zou hebben. Maar het is niet absoluut zeker of de journaliste en klager over dezelfde persoon spreken en of het artikel gaat over de man die klager erin meent te herkennen. De Raad kan daarover geen zekerheid verkrijgen.

Ook bij een persoonlijk getuigenis moet de journalist een redelijke inspanning doen om de feiten te checken. Maar klager legt geen bewijzen voor die aantonen dat er in het artikel feitelijke fouten zouden staan of dat in het kader van het persoonlijke getuigenis, wat het *format* is van het artikel, relevante feitelijke informatie achterwege is gelaten.

Om die redenen is de Raad voor de Journalistiek van oordeel:

De klacht is ongegrond

Brussel, 30 april 2020